Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (osmo vijeće)

8. svibnja 2025.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zaštita potrošača – Ugovori o potrošačkom kreditu – Direktiva 93/13/EEZ – Nepoštene odredbe u potrošačkim ugovorima – Članak 3. stavak 1. – Klauzula o prijevremenom dospijeću – Sudski nadzor – Nepostojanje nacionalnog propisa kojim se uređuje klauzula o prijevremenom dospijeću – Kriteriji ocjene nepoštenog karaktera”

U spojenim predmetima C-6/24 i C-231/24,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koje je uputio Juzgado de Primera Instancia nº 8 de La Coruña (Prvostupanjski sud br. 8 u La Coruñi, Španjolska), odlukama od 19. prosinca 2023. i 26. veljače 2024., koje je Sud zaprimio 4. siječnja i 26. ožujka 2024., u postupcima

Abanca Corporación Bancaria SA

protiv

WE (C-6/24),

VX (C-231/24),

SUD (osmo vijeće),

u sastavu: S. Rodin (izvjestitelj), predsjednik vijeća, N. Piçarra i N. Fenger, suci,

nezavisni odvjetnik: D. Spielmann,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Abanca Corporación Bancaria SA, M. Á. Cepero Aránguez, J. M. Martínez Gimeno i C. Vendrell Cervantes, *abogados*,

– za španjolsku vladu, P. Pérez Zapico, u svojstvu agenta,

– za Europsku komisiju, I. Galindo Martín i P. Kienapfel, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: španjolski

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjevi za prethodnu odluku odnose se na tumačenje članka 3. stavka 1. i članka 7. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24. i ispravak SL 2024./90009, L).

2 Zahtjevi su upućeni u okviru sporova između društva Abanca Corporación Bancaria SA, banke osnovane u skladu sa španjolskim pravom, i potrošača, osobe WE, u predmetu C-6/24 odnosno osobe VX, u predmetu C-231/24, u vezi s navodnom nepoštenosti klauzule o prijevremenom dospijeću iz ugovora o nenamjenskom kreditu koje su te stranke sklopile.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 U skladu s člankom 3. stavkom 1. Direktive 93/13:

„Ugovorna odredba o kojoj se nisu vodili pojedinačni pregovori smatra se nepoštenom ako u suprotnosti s uvjetom o dobroj vjeri, na štetu potrošača prouzroči znatniju neravnotežu u pravima i obvezama stranaka, proizašlih iz ugovora.”

4 Člankom 4. te direktive predviđa se:

„1. Ne dovodeći u pitanje članak 7., nepoštenost ugovorne odredbe procjenjuje se tako da se u obzir uzimaju priroda robe ili usluga na koje se ugovor odnosi u vrijeme kada je ugovor sklopljen, sve popratne okolnosti sklapanja ugovora i sve ostale odredbe tog ugovora ili nekog drugog ugovora o kojem on ovisi.

2. Procjena o tome jesu li neke odredbe nepoštene ne odnosi se na definiciju glavnog predmeta ugovora ni na primjerenost cijene i naknade na jednoj strani, i isporučene usluge i robu, na drugoj, sve dok su te odredbe jasno i razumljivo sastavljene.”

5 Članak 7. stavak 1. navedene direktive glasi:

„U interesu potrošača i tržišnih konkurenata države članice osiguravaju da postoje primjerena i djelotvorna sredstva za sprečavanje stalnog korištenja nepoštenih odredaba u ugovorima koji prodavatelji robe i pružatelji usluga sklapaju s potrošačima.”

Španjolsko pravo

6 Člankom 693. stavkom 2. Leya 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (Zakon 1/2000 o Zakoniku o građanskom postupku) od 7. siječnja 2000. (BOE br. 7 od 8. siječnja 2000., str. 575.), kako je izmijenjen Leyem 42/2015 de reforma de la Ley 1/2000 (Zakon 42/2015 o reformi Zakona 1/2000) od 5. listopada 2015. (BOE br. 239 od 6. listopada 2015.) o prijevremenom dospijeću dugova s obročnom otplatom, određuje se:

„Ukupni iznos koji se duguje za glavnicu i kamate može se potraživati u skladu s uvjetima koji su dogovoreni u aktu kojim se osniva zajam i upisani u odgovarajući registar. Kad je riječ o zajmu ili kreditu koji je sklopila fizička osoba i koji je osiguran hipotekom na stambenoj nekretnini ili čiji je predmet stjecanje stambene nekretnine, primjenjuju se odredbe članka 24. Zakona 5/2019 kojim se uređuju ugovori o stambenom kreditu i, ovisno o slučaju, članak 129.a Zakona o hipotekama."

7 Članak 24. Leya 5/2019 reguladora de los contratos de crédito inmobiliario (Zakon 5/2019 o uređenju ugovorâ o stambenom kreditu) od 15. ožujka 2019. (BOE br. 65 od 16. ožujka 2019.) glasi:

„1. U ugovorima o zajmu u kojima je zajmoprimac ili jamac fizička osoba i koji su osigurani hipotekom ili nekim drugim založnim pravom na stambenim nekretninama ili koji su namijenjeni stjecanju ili zadržavanju prava vlasništva na zemljištima ili izgrađenim zgradama odnosno zgradama koje se grade, zajmoprimac gubi pravo na plaćanje u roku te dolazi do prijevremenog dospijeća ugovora kada su ispunjene sljedeće kumulativne pretpostavke:

(a) zajmoprimac kasni s plaćanjem dijela glavnice zajma ili kamata;

(b) iznos dospjelih i neplaćenih mjesečnih obroka jednak je najmanje:
   i. 3 % iznosa odobrene glavnice ako do kašnjenja dođe u prvoj polovini trajanja zajma. Smatra se da je ta pretpostavka ispunjena ako dospjeli i neplaćeni mjesečni obroci odgovaraju neplaćanju dvanaest mjesečnih obroka ili određenog broja mjesečnih obroka koji podrazumijeva da dužnik nije ispunio svoju obvezu u razdoblju od najmanje dvanaest mjeseci;
   ii. 7 % iznosa odobrene glavnice ako do kašnjenja dođe u drugoj polovini trajanja zajma. Smatra se da je ta pretpostavka ispunjena ako dospjeli i neplaćeni mjesečni obroci odgovaraju neplaćanju petnaest mjesečnih obroka ili određenog broja mjesečnih obroka koji podrazumijeva da dužnik nije ispunio svoju obvezu u razdoblju od najmanje petnaest mjeseci;

(c) zajmodavac je opomenuo zajmoprimca da mu plati, pri čemu mu je dao rok od najmanje mjesec dana za ispunjenje obveze i upozorio ga da će, ako obvezu ne ispuni, zatražiti povrat punog dugovanog iznosa zajma.

2. Od pravila iz ovog članka ne može se sporazumno odstupiti."

Glavni postupci i prethodna pitanja

8 Osobe WE i VX sklopile su 5. srpnja odnosno 15. rujna 2022. s društvom Abanca Corporación Bancaria ugovor o nenamjenskom kreditu u iznosu od 10 600 eura, koji se mora otplatiti tijekom pet godina, odnosno u iznosu od 6000 eura, koji se mora otplatiti tijekom osam godina.

9 U skladu s klauzulom br. 13 općih uvjeta tih ugovora o kreditu (u daljnjem tekstu: sporna klauzula) banka može u slučaju neplaćanja proglasiti prijevremeno dospijeće ugovora o kreditu, čime dugovani iznosi trenutačno dospijevaju.

10 U spornoj je klauzuli pojašnjeno da do neplaćanja dolazi kada su ispunjene tri kumulativne pretpostavke. Kao prvo, zajmoprimac duguje dio pozajmljene glavnice ili kamata. Kao drugo, dospjeli i neplaćeni mjesečni obroci iznose najmanje 3 % pozajmljene glavnice kada do neplaćanja dođe u prvoj polovini trajanja zajma ili najmanje 7 % kada do neplaćanja dođe u drugoj polovini trajanja zajma. Kao treće, banka mora zajmoprimca opomenuti da podmiri dugovane iznose u roku od mjesec dana.

11 Nakon što je proglasilo prijevremeno dospijeće u skladu sa spornom klauzulom, društvo Abanca Corporación Bancaria podnijelo je protiv osoba WE i VX dva zahtjeva za izdavanje platnog naloga Juzgadu de Primera Instancia nº 8 de La Coruña (Prvostupanjski sud br. 8 u Coruñi, Španjolska), sudu koji je uputio zahtjev.

12 Taj sud izražava sumnje o usklađenosti sporne klauzule s Direktivom 93/13 s obzirom na presude od 14. ožujka 2013., Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, t. 73.) i od 26. siječnja 2017., Banco Primus (C-421/14, EU:C:2017:60, t. 66. i 67.), u kojima je Sud utvrdio da je jedan od elemenata koji se mogu uzeti u obzir radi ocjene nepoštenosti takve klauzule postojanje sredstava u nacionalnim propisima koja potrošaču omogućuju da spriječi prijevremeno dospijeće zajma ili da ispravi njegove učinke, što nije slučaj sa španjolskim pravom za ugovore o nenamjenskom kreditu, poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku. Sporna klauzula iz tih ugovora ipak nudi zajmoprimcu tu mogućnost, kao što je to predviđeno nacionalnim propisom koji se primjenjuje na ugovore o hipotekarnom kreditu. Osim toga, taj sud dvoji je li rok od mjesec dana za podmirenje neplaćenih obveza kredita, kao što je onaj utvrđen tom klauzulom, dovoljan da stvarno omogući potrošaču da spriječi prijevremeno dospijeće kredita ili da ga nakon njegova proglašenja liši učinka.

13 U tim je okolnostima Juzgado de Primera Instancia nº 8 de La Coruña (Prvostupanjski sud br. 8 u La Coruñi) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Je li u skladu s člankom 3. stavkom 1. i člankom 7. Direktive Vijeća 93/13 […] klauzula o prijevremenom dospijeću kredita kojom se predviđa mogućnost sprečavanja ili neutraliziranja tog dospijeća u određenom roku, ili takva mogućnost mora biti priznata posebnim nacionalnim pravnim pravilom?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prethodno pitanje, koji bi rok bio razuman?”

14 Odlukom predsjednika Suda od 26. travnja 2024. predmeti C-6/24 i C-231/24 spojeni su u svrhu pisanog i usmenog dijela postupka kao i u svrhu donošenja presude.

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

15 Uvodno treba podsjetiti na to da je, prema ustaljenoj sudskoj praksi, u okviru postupka suradnje između nacionalnih sudova i Suda uspostavljenog člankom 267. UFEU-a na Sudu da nacionalnom sudu pruži koristan odgovor koji će mu omogućiti da riješi spor koji se pred njim

vodi. U tom smislu, na Sudu je da, prema potrebi, preformulira pitanja koja su mu postavljena (presuda od 7. studenoga 2024., ERB New Europe Funding II, C-178/23, EU:C:2024:943, t. 26. i navedena sudska praksa).

16 U tom pogledu valja pojasniti da je u okviru glavnih postupaka sud koji je uputio zahtjev proveo nadzor po službenoj dužnosti eventualne nepoštenosti sporne klauzule čija je provedba dovela do zahtjeva za izdavanje platnog naloga koji su mu podneseni. Taj sud ne dvoji o tome postoje li sudska sredstva za sprečavanje daljnjeg korištenja nepoštenih odredbi s obzirom na članak 7. Direktive 93/13, nego o samoj kvalifikaciji tih odredbi kao nepoštenih u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 93/13.

17 Stoga, kako bi se sudu koji je uputio zahtjev dao koristan odgovor, valja smatrati da svojim prvim pitanjem taj sud u biti pita treba li članak 3. stavak 1. Direktive 93/13 tumačiti na način da se, u svrhu ocjene eventualne nepoštenosti klauzule o prijevremenom dospijeću iz ugovora o nenamjenskom kreditu, može uzeti u obzir to da ta klauzula omogućuje potrošaču da spriječi prijevremeno dospijeće kredita ili da ispravi njegove učinke ili takva mogućnost mora biti predviđena nacionalnim pravnim pravilom koje se posebno primjenjuje na ugovore o nenamjenskom kreditu.

18 Kako bi se odgovorilo na to pitanje, valja podsjetiti na to da se, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, sustav zaštite koji provodi Direktiva 93/13 temelji na ideji da se potrošač nalazi u slabijem položaju u odnosu na prodavatelja robe ili pružatelja usluga kad je riječ o pregovaračkoj snazi i razini informiranosti (presuda od 18. siječnja 2024., Getin Noble Bank i dr. (Nadzor nepoštenih odredbi po službenoj dužnosti), C-531/22, EU:C:2024:58, t. 63.).

19 Na temelju članka 3. stavka 1. te direktive, ugovorna odredba o kojoj se nisu vodili pojedinačni pregovori smatra se nepoštenom ako u suprotnosti s uvjetom o dobroj vjeri, na štetu potrošača o kojem je riječ prouzroči znatniju neravnotežu u pravima i obvezama stranaka, proizišlima iz tog ugovora, dok, na temelju članka 6. stavka 1. navedene direktive, takva nepoštena odredba nije obvezujuća za tog potrošača.

20 U tom kontekstu i kako bi se osigurala visoka razina zaštite potrošača utvrđena u članku 38. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, nacionalni sud dužan je, čak i po službenoj dužnosti, ocijeniti nepoštenost ugovorne odredbe koja ulazi u područje primjene Direktive 93/13 i time ispraviti neravnotežu između potrošača i prodavatelja robe ili pružatelja usluga ako raspolaže potrebnim pravnim i činjeničnim elementima. U tom pogledu, članak 3. stavak 1. i članak 4. stavak 1. Direktive 93/13 u cijelosti definiraju opće kriterije na temelju kojih nacionalni sud može ocijeniti nepoštenost ugovornih odredbi na koje se primjenjuju njezine odredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 9. studenoga 2023., Všeobecná úverová banka, C-598/21, EU:C:2023:845, t. 74. i 75.).

21 Stoga, kad se poziva na pojmove „dobra vjera” i „znatnija neravnoteža” na štetu potrošača u pravima i obvezama stranaka proizišlima iz ugovora, članak 3. stavak 1. Direktive 93/13 tek apstraktno definira elemente koji čine nepoštenom ugovornu odredbu koja nije bila predmet pojedinačnih pregovora (presuda od 9. studenoga 2023., Všeobecná úverová banka, C-598/21, EU:C:2023:845, t. 76.).

22 Kad je riječ o tome u kojim je okolnostima ta neravnoteža nastala „u suprotnosti s uvjetom o dobroj vjeri”, valja utvrditi da nacionalni sudac mora, vodeći računa o uvodnoj izjavi 16. Direktive 93/13, u tu svrhu provjeriti može li prodavatelj robe ili pružatelj usluga, kada na pošten i pravedan

način posluje s potrošačem, razumno očekivati da će ovaj prihvatiti takvu ugovornu odredbu prilikom pojedinačnih pregovora (presuda od 9. studenoga 2023., Všeobecná úverová banka, C-598/21, EU:C:2023:845, t. 78.).

23 Usto, u skladu s člankom 4. stavkom 1. te direktive, nepoštenost ugovorne odredbe mora se procijeniti tako da se u obzir uzimaju priroda robe ili usluga na koje se ugovor odnosi u vrijeme kada je ugovor sklopljen, sve popratne okolnosti sklapanja ugovora i sve ostale odredbe tog ugovora ili nekog drugog ugovora o kojem on ovisi (presuda od 9. studenoga 2023., Všeobecná úverová banka, C-598/21, EU:C:2023:845, t. 79.).

24 U točki 66. presude od 26. siječnja 2017., Banco Primus (C-421/14, EU:C:2017:60), koja se nije odnosila na ugovor o nenamjenskom kreditu nego na ugovor o dugoročnom hipotekarnom kreditu, Sud je u biti utvrdio da, kako bi se odredilo stvara li ugovorna odredba znatniju neravnotežu na štetu potrošača u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 93/13, sud koji je uputio zahtjev osobito mora provjeriti ovisi li mogućnost dana prodavatelju (robe) ili pružatelju (usluge) da ukupan iznos zajma proglasi dospjelim o potrošačevu neizvršenju bitne obveze iz predmetnog ugovornog odnosa, je li ta mogućnost predviđena u slučajevima kada je takvo neizvršenje dovoljno teško uzevši u obzir trajanje i iznos zajma, odstupa li navedena mogućnost od propisa koji se primjenjuju u tom području u izostanku posebnih ugovornih odredaba te dodjeljuje li nacionalno pravo potrošačima primjerena i djelotvorna sredstva koja bi im omogućila, kada su vezani takvom odredbom, da isprave učinke navedenog dospijeća zajma.

25 Osim toga, u točki 35. presude od 8. prosinca 2022., Caisse régionale de Crédit mutuel de Loire-Atlantique et du Centre Ouest (C-600/21, EU:C:2022:970), Sud je pojasnio da se ti kriteriji ne mogu razumjeti ni kao kumulativni ni kao alternativni, nego se moraju razumjeti kao dio svih popratnih okolnosti sklapanja dotičnog ugovora koje nacionalni sud mora ispitati kako bi ocijenio nepoštenost neke ugovorne odredbe u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 93/13.

26 U ovom slučaju, kao što to navodi sud koji je uputio zahtjev, španjolski propis ne uređuje klauzule o prijevremenom dospijeću u ugovorima o nenamjenskom kreditu, za razliku od ugovorâ o hipotekarnom kreditu. Međutim, sporna klauzula iz ugovora o kreditu o kojima je riječ u glavnim postupcima predviđa sredstvo za potrošača da spriječi prijevremeno dospijeće kredita ili da ispravi njegove učinke tako da plati dugovane iznose po osnovi kredita u roku od mjesec dana od trenutka u kojem je banka dostavila opomenu, kao što je to predviđeno tim propisom koji se odnosi na ugovore o hipotekarnom kreditu.

27 U skladu sa sudskom praksom navedenom u točkama 24. i 25. ove presude, na nacionalnom sudu je da odredi stvara li klauzula o prijevremenom dospijeću znatniju neravnotežu na štetu potrošača u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 93/13, s obzirom na različite kriterije među kojima je postojanje primjerenih i djelotvornih sredstava koja bi potrošačima omogućila da spriječe primjenu te klauzule ili da isprave njezine učinke. Međutim, činjenica da su sredstva za postizanje takvog rezultata predviđena samom ugovornom klauzulom o prijevremenom dospijeću, a ne nacionalnim pravnim pravilom koje se posebno primjenjuje na ugovore o kojima je riječ u glavnom postupku, nije relevantna i u svakom slučaju ne može tu ugovornu klauzulu učiniti nepoštenom u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 93/13.

28 S obzirom na prethodno navedeno, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 3. stavak 1. Direktive 93/13 treba tumačiti na način da se, u svrhu ocjene eventualne nepoštenosti klauzule o prijevremenom dospijeću iz ugovora o nenamjenskom kreditu, može uzeti u obzir to da ta

klauzula omogućuje potrošaču da spriječi prijevremeno dospijeće kredita ili da ispravi njegove učinke, a da pritom ta mogućnost ne mora biti predviđena nacionalnim pravnim pravilom koje se posebno primjenjuje na ugovore o nenamjenskom kreditu.

Drugo pitanje

29 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 3. stavak 1. Direktive 93/13 tumačiti na način da je primjereno i djelotvorno sredstvo koje potrošaču omogućuje da spriječi provedbu klauzule o prijevremenom dospijeću ugovora o nenamjenskom kreditu ili da ispravi njezine učinke mogućnost koja se ugovorom nudi tom potrošaču da podmiri preostale dugovane iznose po osnovi kredita u roku određenom na mjesec dana, koji počinje teći od trenutka u kojem banka dostavi opomenu.

30 U tom pogledu valja podsjetiti na to da je prema ustaljenoj sudskoj praksi na tom području Sud nadležan za tumačenje pojma „nepoštena ugovorna odredba”, predviđenog člankom 3. stavkom 1. te direktive i njezinim Prilogom, kao i za tumačenje kriterija koja nacionalni sudac može ili mora primijeniti kada ispituje ugovorne odredbe u svjetlu odredaba navedene direktive, pri čemu mora odlučiti, uzimajući u obzir te kriterije, o konkretnoj kvalifikaciji određene ugovorne odredbe ovisno o okolnostima konkretnog slučaja (presuda od 8. prosinca 2022., Caisse régionale du Crédit mutuel de Loire-Atlantique et du Centre Ouest, C-600/21, EU:C:2022:970, t. 38. i navedena sudska praksa).

31 Kad je riječ o spornoj klauzuli o prijevremenom dospijeću iz ugovora o nenamjenskom kreditu u slučaju neplaćanja, sud koji je uputio zahtjev mora, među ostalim, provjeriti ovisi li mogućnost dana prodavatelju (robe) ili pružatelju (usluge) da ukupan iznos zajma proglasi dospjelim o potrošačevu neizvršenju bitne obveze iz predmetnog ugovornog odnosa, je li ta mogućnost predviđena u slučajevima kada je takvo neizvršenje dovoljno teško uzevši u obzir trajanje i iznos zajma, odstupa li navedena mogućnost od općih propisa koji se primjenjuju u tom području te dodjeljuje li nacionalno pravo ili ugovorna odredba potrošačima primjerena i djelotvorna sredstva koja bi im omogućila da spriječe primjenu klauzule o prijevremenom dospijeću ili da isprave njezine učinke (vidjeti u tom smislu presudu od 26. siječnja 2017., Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, t. 66.).

32 U točkama 47. i 48. presude od 25. siječnja 2024., Caixabank (Zastara povrata hipotekarnih troškova) (C-810/21 do C-813/21, EU:C:2024:81), Sud je, u pogledu roka zastare, u biti utvrdio da, s jedne strane, kako bi se smatralo da je taj rok u skladu s načelom djelotvornosti, on treba biti stvarno dovoljan da bi potrošaču omogućio da pripremi i podnese djelotvoran pravni lijek u svrhu ostvarivanja prava koja ima na temelju Direktive 93/13 i, s druge strane, da je potrošač morao imati mogućnost upoznati se sa svojim pravima prije nego što je taj rok počeo teći ili prije njegova isteka.

33 U ovom slučaju iz zahtjevâ za prethodnu odluku proizlazi da je obveza koju su potrošači o kojima je riječ propustili ispuniti, odnosno povrat mjesečnih obroka kredita, bitna u okviru predmetnog ugovornog odnosa te je njezino neizvršenje dovoljno teško uzevši u obzir trajanje i iznos kredita. Pitanja suda koji je uputio zahtjev ograničena su na ocjenu primjerenosti i djelotvornosti roka od mjesec dana koji je tim potrošačima dodijeljen kako bi izbjegli provedbu klauzule o trenutačnom dospijeću iznosa dugovanih po osnovi kredita ili kako bi se ispravili njezini učinci.

34 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, ta klauzula odgovara odredbi nacionalnog prava koja se primjenjuje na ugovore o zajmu osigurane hipotekom na stambenim nekretninama ili čiji je predmet stjecanje takve nekretnine. Njome se stoga nastoji uspostaviti ravnoteža između svih prava i obveza stranaka te vrste ugovora. Tom se odredbom, odnosno člankom 24. stavkom 1. Zakona 5/2019, predviđa da do prijevremenog dospijeća može doći samo ako je zajmodavac zajmoprimcu odobrio rok od najmanje mjesec dana za ispravljanje utvrđenog neplaćanja.

35 Stoga, kako bi, u okviru svoje opće analize postojanja znatnije neravnoteže na štetu potrošača koju odredba o prijevremenom dospijeću može stvoriti, ocijenio je li sredstvo ponuđeno potrošaču da spriječi prijevremeno dospijeće kredita ili da ispravi njegove učinke primjereno i djelotvorno, sud koji je uputio zahtjev može uzeti u obzir osobito okolnost da je rok za ispravak stvarno dovoljan kako bi potrošač mogao izvršiti zatraženu transakciju uplate. U tom je pogledu osobito relevantno postojanje odredbi u nacionalnom propisu kojima se u okviru sličnih ugovornih odnosa predviđa takav rok u korist zajmoprimca.

36 S obzirom na prethodna razmatranja, moguće je da bi nacionalni sud mogao smatrati da rok od mjesec dana koji je potrošaču određen klauzulom o prijevremenom dospijeću za podmirenje neplaćenih obveza kredita, računajući od opomene koju je uputio zajmodavac, predstavlja primjereno i djelotvorno sredstvo koje mu omogućuje da spriječi primjenu te klauzule ili ispravi njezine učinke.

37 Slijedom toga, na drugo pitanje valja odgovoriti tako da članak 3. stavak 1. Direktive 93/13 treba tumačiti na način da je, u svrhu ocjene eventualne nepoštenosti klauzule o prijevremenom dospijeću iz ugovora o nenamjenskom kreditu, na nacionalnom sudu da provjeri primjerenost i djelotvornost sredstava koja omogućuju potrošaču da spriječi prijevremeno dospijeće kredita ili da ispravi njegove učinke, uzimajući u obzir osobito da je rok koji mu je ponuđen za izvršenje zatražene isplate preostalih iznosa koji se duguju po osnovi kredita stvarno dovoljan. U tom je pogledu postojanje odredbi u nacionalnom propisu kojim se u okviru sličnih ugovornih odnosa predviđa takav rok u korist zajmoprimca osobito relevantan element.

Troškovi

38 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (osmo vijeće) odlučuje:

1. Članak 3. stavak 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima

treba tumačiti na način da se,

u svrhu ocjene eventualne nepoštenosti klauzule o prijevremenom dospijeću iz ugovora o nenamjenskom kreditu, može uzeti u obzir to da ta klauzula omogućuje potrošaču da spriječi prijevremeno dospijeće kredita ili da ispravi njegove učinke, a da pritom ta mogućnost ne mora biti predviđena nacionalnim pravnim pravilom koje se posebno primjenjuje na ugovore o nenamjenskom kreditu.

2. Članak 3. stavak 1. Direktive 93/13

treba tumačiti na način da je,

u svrhu ocjene eventualne nepoštenosti klauzule o prijevremenom dospijeću iz ugovora o nenamjenskom kreditu, na nacionalnom sudu da provjeri primjerenost i djelotvornost sredstava koja omogućuju potrošaču da spriječi prijevremeno dospijeće kredita ili da ispravi njegove učinke, uzimajući u obzir osobito da je rok koji mu je ponuđen za izvršenje zatražene isplate preostalih iznosa koji se duguju po osnovi kredita stvarno dovoljan. U tom je pogledu postojanje odredbi u nacionalnom propisu kojim se u okviru sličnih ugovornih odnosa predviđa takav rok u korist zajmoprimca osobito relevantan element.

Potpisi